

Diaconia Informatieavond 26 november 2009 over 'Het Persoons Gebonden Budget (PGB)'

Opening

Nadat iedereen van koffie is voorzien, en de zaal wat is verbouwd om alle belangstellenden te kunnen bergen, beginnen we de avond met een voorstelronde.

Peti van Maldegem (ad-interim voorzitter van Diaconia) is de voorzitter van de avond, en verzorgt de opening. Ze legt een relatie tussen de Bijbel en het onderwerp van de avond (namelijk de zorg in de moderne samenleving, en het respect voor de zelfstandigheid van de hulpbehoevende mens). Ze doet dit met teksten uit het Oude Testament (bijvoorbeeld de wetten uit de boeken van Mozes), en aan de hand van de gelijkenis van de barmhartige samaritaan (die een 'PGB' ter beschikking stelde aan de hulpbehoevende man).

Presentatie Per Saldo

Daarna neemt Hans van de Knijff het stokje over. Hans is werkzaam bij Per Saldo, een vereniging van en voor mensen met een PGB.

Het succes van het PGB

Het verschijnsel Persoons Gebonden Budget (PGB) is een bijzonder kosteneffectief middel van de overheid om zorg te financieren. Er gaat inmiddels al zo'n 2 miljard euro per jaar in om. Het PGB bestond al in de AWBZ, en nu ook in de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning). En er wordt veel gebruik van gemaakt. Zo'n 25% van de mensen kiest bijvoorbeeld voor een PGB om zelf huishoudelijk werk mee in te kopen (0,3 van de 1,3 miljard). Daarnaast wordt nu al – 2 jaar na de start van de WMO – zo'n 10% van de rolstoelen, scootmobielen en woningaanpassingen via een PGB aangeschaft.

De rol van Per Saldo

Hans vergelijkt Per Saldo voor PGB-gebruikers met wat de ANWB voor de automobilist is. PerSaldo verzorgt cursussen, scholing en training. Daarnaast verzorgt Per Saldo belangenbehartiging richting de overheid. De vereniging heeft ongeveer 24.000 leden. Er zijn 40 mensen werkzaam voor PerSaldo.

De meerwaarde van het PGB

Een PGB geeft een zorgvrager de mogelijkheid om zelf zorg in te kopen. Dat geeft dus de kans om die aanbieder te kiezen die maximaal aansluit bij de eigen behoefte. Zo kan het voor een zorgvrager bijvoorbeeld heel belangrijk zijn om de eigen agenda te kunnen bepalen, in plaats van deze te vullen rond de zorgverlening heen. Hierbij kun je erg afhankelijk zijn van het rooster, de route en de agenda van een thuiszorghulp.

'Eerst je leven leven, je eigen agenda invullen'. Dat komt op de eerste plaats. En daarna pas de zorg, je handicap.

Relatie tussen Zorgverzekering, AWBZ en WMO

Een zorgverzekering is gericht op herstel.

De AWBZ is niet gericht op herstel, maar op langdurige zorg, 'Care'. Het stabiel houden van een situatie.

Eén van de mogelijkheden in de AWBZ is het verkrijgen van begeleiding. Een deel hiervan is verschoven naar de WMO (zie verderop). Begeleiding in de AWBZ:

- Begeleiding die gericht is op bijv. het leren van nieuwe dingen valt nu onder 'behandeling'
- indicatie psycho-sociale grondslag (bijv. depressiviteit na scheiding/ontslag en eenzaamheidsproblemen). Enkele keren naar de psycholoog.
- Bij problemen met zelfredzaamheid.

De WMO is niet gericht op herstel, en ook niet op langdurige verzorging, 'Care'. De WMO richt zich op ondersteuning bij maatschappelijke participatie.

Ook een deel van de zgn. begeleiding die voorheen onder de AWBZ viel valt nu onder de WMO, namelijk:

- begeleiding bij maatschappelijke participatie;
- dagbesteding;.
- eenzaamheid

N.B. Burgerlijke gemeenten ontwikkelen nog lang niet overal beleid op dit terrein. Ze zouden zich sterk moeten richten op het ontwikkelen van netwerken van vrijwilligers en mantelzorgers rond mensen die dergelijke begeleiding nodig hebben.

Het is niet zo dat de gemeente deze mensen niet kent. De adressen zijn door Zorgkantoor en CIZ verstrekt.

Wetenswaardig: op de website van de gemeente Apeldoorn staat een uitspraak van de centrale raad van beroep over persoonlijk vervoer. Zie ook www.rechttopwmo.nl.

Alfa-hulpen

De regeling voor Alfahulp is begonnen als dienstbode-wetje, maar heet tegenwoordig Regeling Dienstverlening Aan Huis. Dit valt onder het beperkt arbeidsrecht, en de afdracht van belasting en sociale premies dient door de dienstverlener gedaan te worden.

Hier wordt veel aan zwartwerken gedaan.

Met de WMO is het leveren van huishoudelijke hulp onder de verantwoordelijkheid van de burgerlijke gemeente komen te vallen.

De gemeente moet de keuze geven tussen hulp in natura of een PGB. In de wet staat zelfs dat de hoogte van het PGB zodanig moet zijn, dat daarmee vergelijkbare hulp ingekocht moet worden als wanneer de zorg in natura geleverd zou worden. Dus het is ook mogelijk om een andere aanbieder te kiezen dan die de aanbesteding gewonnen heeft! Of de hulpvrager kan kiezen voor een alfahulp.

De gemeente Apeldoorn (zie brochure van de gemeente) onderscheidt twee

categorieën, HV-1 (hulpvrager heeft zelf regie over het huishouden), en HV-2 (incl. de organisatie van het huishouden).

De vergoeding voor HV-1 in een PGB is 12,54 euro per uur. Het tarief is zwart al zo'n 12 – 15 euro. Dus belast al snel 18 – 20 euro. Deze vergoeding is dus niet marktconform. En de vraag is dus ook je hiervoor de betreffende dienst kunt inkopen. De vergoeding moet volgende de wet ook toereikend zijn.

8-stappen om te komen tot een PGB

Zie hand-out.

In Apeldoorn is 10% van de PGB vrij te besteden. Hierover hoeft dus geen verantwoording te worden afgelegd.

PAUZE

Beantwoording vragen

Na de pauze is er gelegenheid om vragen te stellen, waarvan ruim gebruik gemaakt wordt.

Vraag 1: Er zijn vaak mensen die uit het ziekenhuis komen, en die tijdelijk hulp nodig hebben. Reactie gemeente: 'ga maar naar de kerken'.

De vraag is dus eigenlijk waar de taak van de overheid ophoudt, en waar de taak van de kerken begint.

In principe is de gemeente verplicht om de WMO uit te voeren. Het geld dat de gemeente hiervoor krijgt van de landelijke overheid is echter niet geoormerkt, en kan dus ook besteedt worden aan bijv. de nieuwe rondweg.

Echter, als de gemeente dingen nalaat, dan heeft de burger één middel, namelijk de WMO-raad ¹. Daar moet je dus zorgen bij te zijn. Dit werkt het beste als de WMO-raad zorgt al aanwezig te zijn bij voorbereidend werk van ambtenaren.

Daarnaast heeft de individuele burger het recht om bezwaar maken (via de rechter), met bijvoorbeeld 'de gemeente heeft mij niet voldoende gecompenseerd'. Want:

1. burger moet zijn huishouden kunnen voeren
2. moet zich kunnen verplaatsen in zijn woning
3. moet deel kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer

zie www.invoeringwmo.nl

zie www.kerkenwmo.nl

Dus: als een individu geen hulp van de kerk krijgt moet de gemeente compenseren.

De gang naar de rechter kan natuurlijk wel even duren. Tusseloplossing : vragen om

¹ In Apeldoorn is dit de ZWW-raad en/of de (slapende) WMO-klankbordgroep.

een zgn. Voorlopige Voorziening.

Vraag 2: Men kan een PGB krijgen voor bijv. een scootmobiel. Hoe zit dat met accessoires?

Antwoord: Specifieke aanpassingen worden over het algemeen wel vergoed. Vraag is natuurlijk hoe noodzakelijk een accessoire is.

Ook hier geldt weer de compensatieplicht. Bijv.: taxi, regiotaxi óf scootmobiel.

De invulling van de vervoersvraag is uiteraard ook afhankelijk van waar je woont. Als je in een buitengebied woont moet aan andere eisen voldaan worden dan wanneer een hulpvrager in het centrum van de stad woont. Het gaat hier weer over het mee kunnen doen aan het maatschappelijk verkeer, de samenleving.

www.rechttopwmo.nl : er is een zaak geweest over regiotaxi. Uitspraak van Centrale Raad van Beroep: Als de standaard oplossing niet voldoet, moet de gemeente specifiek (persoonlijk) invullen.

Vraag 3 Heeft het zin bezwaar te maken als mensen eerst een PGB kregen via het Zorgkantoor en nu vanuit de WMO. Dit is namelijk een achteruitgang.

Antwoord: Het gaat hier om *begeleiding*. De gemeente heeft hier nu een taak in gekregen. Hier is echter nog bij lang niet alle gemeenten iets voor georganiseerd. Ook hier geldt weer: Is het aanbod passend? Het moet op maat zijn voor het individu.

Vraag 4: Een deel van de zgn. *begeleiding* (bijv. dagbesteding) is verschoven van AWBZ naar WMO. Hoe kan het dat je er niet naar kunt vragen?

Antwoord: Je moet hier onderscheid maken tussen twee vormen van het aanbieden: Collectief → aanbod-gedreven (zaaltje, niet via indicatie)
Individueel → met PGB te krijgen.

Als je niet uitkomt met je PGB hiervoor (als je dus een indicatie hiervoor hebt) geldt weer dat je bezwaar kunt maken: ik voel me niet gecompenseerd.

De kerken kunnen hierin een rol spelen: krijgen mensen wel voldoende aanbod. Zo niet, dan kan de diaconie opkomen voor de belangen van deze mensen.

Vraag 5: Maar de diaken is toch geen advocaat? Moet hij dat kunnen?

Antwoord: Misschien kan deze expertise georganiseerd worden vanuit het diaconaal platform? Laat de diakenen inventariseren wat er goed en fout gaat. Formuleer knelpunten. Breng het in bij de WMO-raad. Onderhandel met de gemeente.

Vraag 6: Kan PerSaldo hierbij adviseren?

De kerken en Sensor vormen gezamenlijk het wmo-beraad en die zijn studiemateriaal aan het voorbereiden

Vraag 7: Kan er gekort worden op het aantal uur huishoudelijke hulp als het tarief stijgt?

Antwoord: Nee, dat kan niet. Het aantal uur wordt vastgesteld op basis van de indicatie.

Bij een te lage vergoeding druk je mensen wel in het zwarte circuit. De gemeente Apeldoorn lijkt daar zelfs van uit te gaan !!

Vraag 8: In een specifiek geval leek het of de gemeente als inhoudingsplichtige op ging treden. Kan dat?

Antwoord: Nee, in principe niet.

De huishoudelijke hulp wordt belastingplichtig bij meer dan 3 dagen.

De SVB (Sociale Verz. Bank) is in te schakelen voor de werkgevers-administratie.

Wat in dit geval mogelijk aan de hand zou kunnen zijn is dat een gemeente een aparte regeling voor alfahulp in het leven geroepen heeft, waarbij de huishoudelijke hulp via een hulpverlenings-organisatie ingezet wordt. Dan treedt deze hulpverlener dus op als werkgever, en is dan afdrachtplichtig.

Mogelijke vraag voor de WMO-raad: hoe zit uitbetaling alfa-hulp hier (in Apeldoorn) in elkaar?

Vraag 9: Waar is de politiek?

Antwoord: Ook de politiek kan hier natuurlijk een goede rol in vervullen. Ook dan geldt dat je als diaconie of diaconaal platform eventuele klachten moet verzamelen. Maar dan kan de politiek ook een extra schakel (of zelfs barrière) zijn. Waarom dan niet gewoon rechtstreeks naar de gemeente stappen?

Vraag 10: Mensen krijgen soms geen hulp, omdat ze thuiswonende kinderen hebben die ouder zijn dan 18 jaar. Maar deze kinderen werken of studeren vaak.

Antwoord: Hier zijn richtlijnen voor (Huisgenoten en gebruikelijke zorg, te downloaden van de site van de gemeente Apeldoorn).

Inwonende familieleden:

> 18 jr : moet eenpersoonshuishouden kunnen voeren.

> 23 jr : moet meerpersoons-huishouden kunnen voeren.

LET DUS OP: Stel je doet sociaal en je neemt je oude moeder in huis. Dan kan zij dus haar indicatie voor huishoudelijk werk kwijtraken, omdat ze inwonende kinderen heeft!

Afsluiting

Hans wordt hartelijke bedankt voor zijn boeiende bijdrage, en krijgt een bloemetje aangeboden.

Netwerken uitbreiden

Peti deelt mee dat de laatste tijd een groeiend beroep gedaan wordt op het vrijwilligersnetwerk van Diaconia. Inmiddels is dit zelfs zoveel dat we wekelijks hulpvragen moeten afwijzen!

Hierbij dus de oproep aan de kerken om de hulpdiensten te laten groeien, of op te zetten waar ze nog niet aanwezig zijn!!

Knelpunt hierbij is wel dat structurele vragen lastig in te vullen zijn. Doet gelijk onevenredig beroep op bestaande hulpdiensten.

Peter van der Linden eindigt de avond met dankgebed.
